

Jakab Antal személyi hagyatéka a Janus Pannonius Múzeumban

GÁL ÉVA

*Janus Pannonius Múzeum
Új- és Legújabb Kori Gyűjteményi Osztály
7621 Pécs, Felsőmalom utca 9.
e-mail: gal.eva.jpm@gmail.com*

Rezümé: Jakab Antal (1929–2019) hagyatéka 2019-ben került a Janus Pannonius Múzeum gyűjteményébe. Fotózással, filmezéssel kapcsolatos tárgyakat, értékes archív fotográfiákat, és főként bőrgyártás történeti forrásokat, szakirodalmat tartalmaz a kollekció. A Pécsi Bőrgyár dolgozójaként munkája és személyes érdeklődése a gyár, a technológia, a munkatársak és munkakörök magas szintű ismeretéhez vezette. Levéltári kutatások, szakirodalmi tájékozódás eredményeként saját kiadású, kis példányszámú köteteket jelentetett meg a bőrgyártás hazai és pécsi történetéről. Évtizedeken át készített fotográfiákat többek között pécsi, baranyai eseményekről és a Pécsi Bőrgyár életéről, épületeiről, a technológiáról, amelyeket ő maga laborált, illetve gondosan rendszerezve tárolt. Ezek a fotográfiák ma már pótolhatatlan dokumentumok. E híradással kívánunk emléket állítani személyének, munkásságának, és a hagyatéka ismertetésével segíteni a téma iránt érdeklődő kutatókat.

Kulcsszavak: bőrgyártástörténet, Pécsi Bőrgyár, fotógyűjtemény, fotótechnika, filmkészítés, Jakab Antal

The legacy of Antal Jakab at the Janus Pannonius Museum

Summary: *The estate of Antal Jakab (1929-2019) entered the collection of the Janus Pannonius Museum in 2019. The collection contains objects related to photography and filming, valuable archival photographs, primarily sources and literature about the history of leather production. As an employee of the Pécs Leather Factory, his work and personal interests led him to a deep understanding of the factory, its technology, his colleagues and their respective roles. Through diligent archival research and literature review, he self-published limited-edition volumes on the history of leather production in Hungary and Pécs. Over decades, he took photographs of events in Pécs and Baranya County, and the daily life, the buildings, and the technology of the Pécs Leather Factory.*

He personally developed the photos and meticulously organized them. These photographs are irreplaceable documents now. With this news release, we wish to commemorate his person and work, and to help researchers interested in the topic by describing his legacy.

Keywords: *history of leather manufacturing, Leather Factory of Pécs, photo collection, photography technology, filmmaking, Antal Jakab*

Bevezetés

Jakab Antal hagyatéka özvegye, Lőrincz Mária felajánlásával, ajándékként került a Janus Pannonius Múzeum Új- és Legújabb kori Gyűjteményi Osztályának gyűjteményébe. Tartalma: Műszaki-, technika-történeti tárgyak, iratok, nyomtatványok, Jakab Antal kutató és publikációs munkájának háttéranyagai, fotónagyítások, fotónegatívek, filmek, szakkönyvek.



1. kép:

Jakab Antal fotói mellett áll a Mecseki Fotóklub
30 éves jubileumára készült fotókiállításon, 1987
(szekr. kat. JA_2020_04_03_2807)

Jakab Antal (1929-2019) munkássága¹

Jakab Antal Kadarkúton (Somogy vm.) született, a négy polgárit Kaposváron kezdte, majd Fonyódon (Somogy vm.) fejezte be. Édesapja nyers- és készbőr kereskedő, nyerges- és szíjgyártó mester volt, a bőripar iránti vonzódása innen származik. Még a polgári iskolában tanulta meg a könyvkötést (saját kiadású könyveit később ő maga kötötte). 1949-ben került a Pécsi Bőrgyárba. Tímársegéd volt, majd vegyszeradagoló, később bérelszámoló lett, illetve évtizedeken át normásként dolgozott. Innen ment nyugdíjba 1989-ben. Jól ismerte a bőripari technológiát, bejárása volt a gyár minden részlegébe, ahol számos fotót készített. „Normás² voltam, így szabadon jártam-keltem mindenfelé, tudtam mindenről, még akkor is, amikor hadiüzemnek tekintették itt a termelést.” – mesélte egy nyilatkozatában.³ A fotózást magas színvonalon folytatott hobbinak tekintette. A Mecseki Fotóklubnak is aktív tagja volt. „Eleinte készítettem portrékat, tájképeket, művészfotókat is. Másrészt felvettem a kapcsolatot a legrangosabb európai fotós cégekkel, olyanokkal, mint a Kodak, az Agfa, az Orwo, vagy az Ilford, és én kaptam meg az országban az elsők között a legújabb termékeiket. A képkidolgozásra pedig sok neves fotóművész megkeresett, mert profi berendezéseim voltak, többet kísérleti jelleggel magam építettem.”⁴ Szakmája múltjáról számos forrást, publikációt gyűjtött, levéltári kutatómunkát is folytatott, nyugdíjas éveiben kezdte ezek feldolgozását. Ennek nyomán saját kiadású kötetek születtek, amelyek számos fotóval illusztrált gyár- és szakmatörténeti összefoglalók.⁵

A gyűjtemény bemutatása

TÁRGYAK A HAGYATÉKBAN⁶

A múzeumi technikatörténeti gyűjteményt az intézmény használatából kikerült (selejtezett) műszaki cikkekkel is folyamatosan gazdagítjuk, ennek részeként többek között fotóműhelyünk analóg fényképezéshez használt tárgyaiból értékes kollekciónak került át a muzeális anyagok közé. Az alább bemutatott hagyaték darabjai a fényképezés, filmkészítés, előhívás-laborálás, dia- és filmvetítés, digitális technológia előtti korszakát képviselve – bár nem adnak teljes képet – mégis jól kiegészítik a már meglévő gyűjteményt. Jakab Antal a 20. század második felében gyártott-forgalmazott, hazánkban beszerezhető műszaki cikkeket használt, a cégjelzések alapján cseh, német és osztrák termékeket, amelyekből néhányat emelünk ki:

- ¹ Köszönöm Gerner András kollégámnak az adományozóval készített riportot, és Jakab Antalnénak az értékes adományt, s hogy megosztotta velünk a cikk megírását segítő információkat.
- ² A gazdaságos termeléshez meg kellett határozni az adott termék előállításához szükséges normákat -előírásokat (anyagnorma, időnorma stb.)
- ³ Idézet: *Dunántúli Napló*, 2016. augusztus 25. 5.
- ⁴ Idézet: *Dunántúli Napló*, 2016. augusztus 25. 5.
- ⁵ Könyvei nem kerültek kereskedelmi forgalomba, ajándékként barátok, kutatók, egyes példányokhoz a helyi közgyűjtemények is hozzájutottak. Tóni bácsi sokat segített nekünk a múzeumban levő, már korábban oda került bőripari gyűjtemény feldolgozásában is. A múzeumban őrzött kiadványok listáját lásd a tanulmány végi mellékletben.
- ⁶ Megköszönöm Fűzi Istvánnak a JPM fotográfusnak, és Hágen Józsefnek a technikatörténeti, műszaki tárgyak meghatározásához nyújtott sok segítséget.

A **Gossen Lunasix 3 fénymérő** az 1919-ben, a Gossen-család által alapított, eredetileg erlangeni (Németo.) székhelyű – ma is létező – cég terméke.⁷ Az 1961-től gyártott Lunasix fénymérők pozitív tulajdonsága az volt, hogy minimális fénynél is jól lehetett ezeket használni.⁸ „A kadmium-szulfid ellenállást először a Gossen cég által gyártott Lunasix fénymérőben használták e célra.”⁹ A Lunasix 3-at 1966-tól 1977-ig gyártották. A gyűjteménybe került fekete tokos mérőeszköz a Lunasix 3 egy későbbi változata az 1970-es évekből.¹⁰

A hagyatékban **három MEOPTA gyártmány** található: a MEOPTA 3A74210 típusú nagyítógép a fotólaboráláshoz, a MEOPTA MEONET montázsasztal (2.kép) és a MEOPTA film vágó-ragasztó gép (16 mm-es filmhez) (3.kép) az előhívott filmtekercsekkel a szerkesztett, vágott, montírozott filmek készítéséhez. A 20. század második felében ezek az eszközök márkás, jó minőségű termékeknek számítottak.¹¹



2. kép:

Meopta Meonet montázsasztal, 1960-1970-es évek (Füzi István fotója, Ltsz.: T 2020.17.11.1-7.)



3. kép:

Meopta film vágó-ragasztóprés, 1960-1970-es évek (Füzi István fotója, Ltsz.: T 2020.17.2.)

⁷ A cégről lásd bővebben a www.gossen-photo.de weboldalon található adatok. Elérés dátuma: 2023. július 3.

⁸ *DESMOND* 2015.

⁹ *SCHWANNER* 1997.

¹⁰ *DESMOND* 2015.

¹¹ A céget Alois Mazurek és Alois Beneš alapították 1933-ban Přerovban (Cseho.) Optikotechna néven. A II. világháború után az államosított cég új neve lett MEOPTA. Ez a cég fejlesztette és forgalmazta a népszerű Flexaret tükörreflexes fényképezőgép terméksorozatot is. Lásd: *MEOPTA* 2021.

Szűrők, előtét

A fotografáláshoz használt, különböző szűrőfaktorú, 49, 58 mm-es szűrők zömében NDK Panchromar márkájú gyártmányok.¹² A gyűjteménybe került sárga, narancs, vörös szűrőket a fekete-fehér fotózáshoz, a semleges szürke, illetve UV szűrőket a színes fotózáshoz is ajánlotta a gyártó cég.¹³

Itt szeretnénk tenni egy rövid kitérőt a kormeghatározásról:

A német termékek kormeghatározásához fontos tudni, hogy a gyártó ország megnevezésében a fordulópontot nem 1949, hanem a Berlieni Fal építésének éve, 1961 jelentette. Az 1945–1961 között készült termékeket Németország/ Germany névvel jelölték, míg 1961 után a kelet-német hatóságok ragaszkodtak az ágazatukban található összes cikk DDR/NDR feliratához.¹⁴ Ugyanakkor a www.pentaconsix.com/filters.htm webhelyen publikált cikk írója¹⁵ rámutat arra, hogy ez az évszám sem perdöntő, mert korábban gyártott termékeket később is forgalomba hoztak. A múzeumi darabok kerek műanyag védőtokjának fedelén Panchromar Objektívorsatz felirat olvasható, a hátoldalon a Germany felirat azt jelzi, hogy az 1961 előtt készült tokokat a gyártó később is használta.¹⁶ A szűrők közt 5 darab esetében a fémkereten/gyűrűn fényes, krómszínű alkatrész látható. Ez arról árulkodik, hogy ezeket valószínűleg 1960 és 1962 között gyárthatták, amikor az anyagihiány miatt régebbi készleteket is felhasználtak.¹⁷ A múzeumi sorozat része egy szintén Panchromar képsokszorozó prizma előtét. Jakab Antal több fotográfiája is mutatja az ezzel való fotókísérleteit.

Vetítők

Az osztrák Eumig Wien P8 D márkájú mozgófilm vetítő normál 8 mm-es és szuper 8-as filmek lejátszására alkalmas, duál vetítő, Eumig Eupronet 1,6/18 –as objektívvel felszerelve. 18 képkocka/ másodperces sebességgel működött.¹⁸

A Pentacon Aspectar 150 A típusú, NDK diavetítő az 1970-es évekből származik. Vezetéke ún. vasalószinór volt. Keretezett diaképek és szalagos diafilmek vetítésére is alkalmas, füles műbőr táskában árusított, könnyen hordozható készülék volt. Kiegészítők beszerzésével a kézi adagolást automatizálni is lehetett.¹⁹

Jakab Antal saját fejlesztésű eszközei

Ide tartozik az az eszköz, amely DEFA márkájú orsókkal szerelve, hajtókar segítségével a filmtekercsek átcsévéelésére szolgált. A másik eszköz egy egyenlő karú táramérleg, amely század pontossággal alkalmas volt a fotólaboráláshoz szükséges vegyszerek kimérésére. (4.kép)

12 A Panchromar szűrőket Lommatzschban (Németo.), eredetileg a Lehmann & Balzer cég készítette, 1973-tól állami vállalként működött az NDK-ban. Lásd: Fahrradwiki.de

13 Itt jegyezzük meg, hogy az UV szűrőket leginkább egyfajta általános „lencsevédő” funkcióban használták. (Füzi István fotográfus szíves szóbeli közlése nyomán.)

14 *TRA* 2019.

15 *TRA* 2020.

16 Ahol megmaradt a gyári papírdoboz csomagolás, hasonló a helyzet: a nagyjából egy időben készült szűrők egy részének papírdobozán az NDK gyártmányt jelző „Made in GDR” felirat látható, de a korábbi készletekből megmaradt és később felhasznált „Made in Germany” felirattal is találkozhatunk. Lásd: *TRA* 2020.

17 *TRA* 2020.

18 A működtetésről rövid video itt: <https://www.youtube.com/watch?v=VdDUZjhals> Elérés dátuma: 2023. július 3.

19 *MANDA* é.n.



4. kép:
Jakab Antal saját fejlesztésű
táramérlege, 20. század második fele
(Füzi István fotója, Ltsz.: T 2020.17.9.1-39.)

IRATOK, NYOMTATVÁNYOK

A hagyatékkal múzeumba került dokumentumok kiegészítő jellegűek a levéltári irat együtteshez képest, ugyanakkor a börgyártástörténet múzeumi bemutatását is segíti ez a kollekció. Zömében a Höfler János és Jakab által 1884-ben alapított, majd 1912-től részvénytársaságként működő, végül 1948-ban államosított Pécsi Börgyár különböző korszakaiból származnak. (5.kép) Néhány irat a Szombathelyi Börgyárral kapcsolatos, egy reklámlap a budapesti Wolfner Gyula és Társa Börgyárhoz kötődik.²⁰ Négy okirat Jakab Antal munkásságát dokumentálja.



5. kép:
Iparigazolvány az Első Pécsi Börgyár Rt.
részére, lakatosipar gyárszerű gyakorlásáról,
1935 (Füzi István fotója, Ltsz.: I. 2020.12. 3.)

²⁰ A Wolfner-családé volt Magyarország egyik legjelentősebb börgyára, 1896-ban a hazai bőrexport 40%-a ebből a gyárból került ki. HORVÁTH 2013, 55.

ADATTÁRI DOKUMENTÁCIÓ

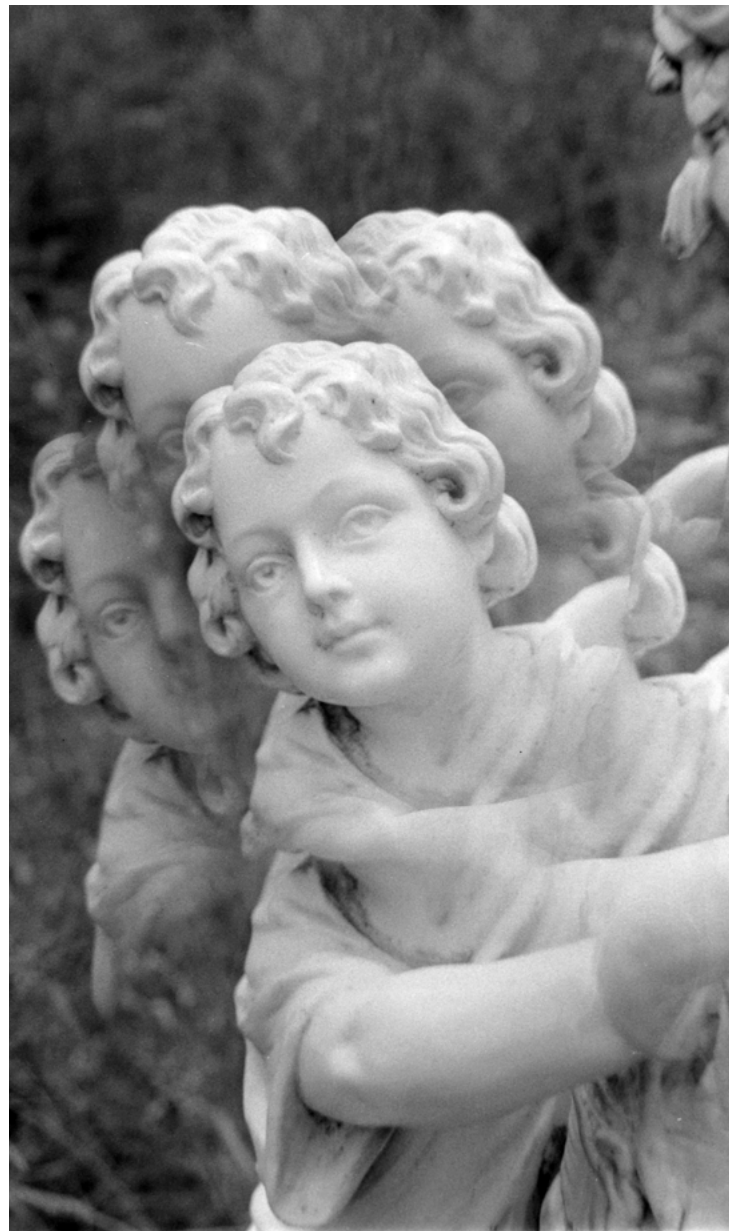
Jakab Antal kutatómunkájának, publikációinak háttéranyagait tartalmazza, összesen 350 db fotónagyítás kíséri a dokumentumokat.²¹

ARCHÍV FOTÓK

Jakab Antal közel 30 000 fotót készített élete során. Ebből a múzeum több mint 5000 darabot fogadott be gyűjteményébe (a családnál maradt fényképek zöme személyes, családtagokról, illetve turista utak során készített felvételek). A fotográfiák kis része fekete-fehér, illetve színes fotónagyítás, pécsi városképek, eseményfotók és Jakab Antal családjáról készült felvételek. Zömében fekete-fehér, kis részben színes fotónegatív, amelyeket a múzeum fotográfusa digitalizált.

A negatívok témája pécsi, baranyai tájak, települések, utcák, terek, események, a Pécsi Bórgyár életéhez, működéséhez kapcsolódó felvételek.²²

Fotózáskor egy témát sok esetben több képkockával örökített meg. Érdekelte a mozgás pillanatainak rögzítése, szívesen fotózott kerékpár-, autó-, gokart-, motorversenyeken, repülő bemutatókon, lóversenyeken, kedvelt témája volt többek között a körhinta, a népi tánc. Szívesen készített portrékat, kísérletezett képelem sokszorozó prizma előtéttel készített fotók és szolarizált képek készítésével is.²³ (6-24. képek)



6.kép:

A mecseknádasdi temető egyik sírszobráról képsokszorozó technikával készült felvétel, 1975 (Jakab Antal fotója, szekr. kat. JA_2020_04_01_2286)

²¹ Részletezést ld. az Adattárban.

²² Néhány nem Baranya megyéhez kapcsolódó fotográfia is található a kollekcióban: Budapest-Vosztok-1 úrhajó bemutatása, cirkuszi előadás fotói, Kadarkút-búcsú, visegrádi látképek, Parádsasvár- üvegyár, ahol egy fotótábor keretében készültek felvételek.

²³ WILLIAM, 1991.



7. kép:
Szolarizált fotó a dzsámiról – Pécs, Széchenyi
tér, 1980 (Jakab Antal fotója, szekr. kat.
JA_2020_03_23_0198)



8. kép:
Marina Vlady Pécssett, 1962
(Jakab Antal fotója, szekr. kat.
JA_2020_03_30_1585)



9. kép:
Pécsi dinnyevásáron készült
portré, 1966 (Jakab Antal fotója, szekr. kat.
JA_2020_04_02_2417)



10. kép:
Portré Bocz Gyula (1937-2003) szobrászművész-
ről a villányi Szoborparkban, 1975 (Jakab Antal
fotója, szekr. kat. JA_2020_04_01_2345)



11. kép:

Agárdy Gábor ikonkiállítása a mánfai Árpád-kori templomban. A több alakos portréfelvételen Agárdy Gábor, Nagy Sándor c. esperes és Várady Hédi, 1983 (Jakab Antal fotója, szekr. kat. JA_2020_04_03_2956)



12. kép:

Körhinta Pécssett az 1963. évi Bányásznapon (Jakab Antal fotója, szekr. kat. JA_2020_03_27_1393)



13. kép:

Felvonulás a 20 éves úttörőmozgalmat ünneplő rendezvényen Pécssett, 1966 (Jakab Antal fotója, szekr. kat. JA_2020_04_01_2385)



14. kép:

Kerékpárverseny a Mecseken, 1967 (Jakab Antal fotója, szekr. kat. JA_2020_04_02_2537)



15. kép:
A pécsi vásáron...1977 (Jakab Antal fotója,
szekr. kat. JA_2020_03_25_0547)



16. kép:
Lóverseny Pécs-Üszögpusztán, 1980 (Jakab Antal fotója, szekr. kat. JA_2020_03_26_1041)



17. kép:
Pihenők az orfűi stégen, 1966 (Jakab Antal fotója, szekr. kat. JA_2020_04_02_2444)



18. kép:
Siklós-Máriagyűd, Kálvária, 1974 (Jakab Antal
fotója, szekr. kat. JA_2020_03_21_0018)



19. kép:
Palkonya, picesor lovas kocsival, 1975 (Jakab
Antal fotója, szekr. kat. JA_2020_03_21_0044)



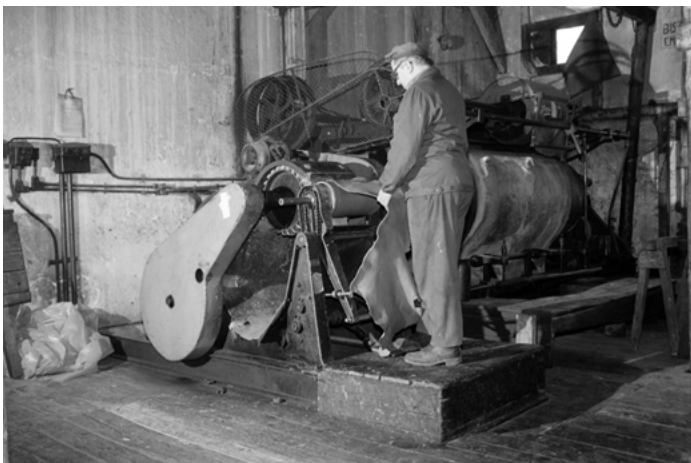
20. kép:
Zengővárkony, népi táncosok, 1976 (Jakab
Antal fotója, szekr. kat. JA_2020_03_23_0132)



21. kép:
Bőrgyári dolgozók, tímársegédek Pécsen a május elsejei felvonuláson, 1965 (Jakab Antal fotója, szekr. kat. JA_2020_04_06_3288)



22. kép:
Pécsi Bőrgyár, Sertésvelúr Csarnok (SEVECS).
Sertésbőr cserző műhely, jobbra a háttérben
14 darab Triumph hordóval, 1977 (Jakab Antal
fotója, szekr. kat. JA_2020_04_15_4788)



23. kép:
Pécsi Bőrgyár, Zsíroskikészítő műhely.
Marhahasszél egész bőr taszítása Mignon
gépen, 1987 (Jakab Antal fotója, szekr. kat.
JA_2020_04_16_4982)



24. kép:
Pécsi Bőrgyár, Cseres Csarnok, Gyorscserző
műhely. Növényi cserzésű marhabőr krupon
áthúzása léccel a másik kádba. 1987 (Jakab
Antal fotója, szekr. kat. JA_2020_04_16_4932)

FILMEK

A gyűjteménybe került 17 db mozgófilm anyagának digitalizálása későbbi feladat. Témáik: Pécsi Filmhíradók 1968–1973 közti időszakból; baranyai tájak, népszokások, emberek; pécsi képek; Szebény (Baranya vm.).

SZAKKÖNYVEK

A szakkönyvtárat gazdagító 68 db kötetből 46 db – 1901 és 1984 között kiadott –, hazai és külföldi szerzők munkái, témájuk főként a bőr-, szőrme- és cipőgyártás, a tímármesterség, és a gyártási technológiák. (A kötetek közül 25 db fénymásolt, bekötött példány, de ezek közt szerepel a német bőrgyáros szakember, Joseph Borgman 1901-ben, Berlinben kiadott, *Die Feinlederfabrikation in ihrer ganzen herstellungsweise...* című, és az 1902-ben, Berlinben kiadott, *Die Chromgerbung* című műve is.)

A kollekciónak Jakab Antal szerzői, szerkesztői munkásságához 22 mű sorolható. Ezekből néhányat említünk részletesebben:

A Pécsi Bőrgyár 250 éves története 1762–2012 című munka fő erénye a pécsi bőrgyárra vonatkozó saját gyűjtésű adatbázis, amely segíti a kutatókat a bőrgyári épületek, műhelyek, technológiai fejlesztések történetének kutatásában. A szerző maga is segédkönyvnek tekintette a két kötetes összeállítást, amelyben összesen 312 db fotóillusztráció helyet kapott (legnagyobb része a szerző által 1962 és 2016 között készített fotográfia).

Szerkesztői-szakmai munkásságában kiemelkedik az a vállalkozás, amelynek végeredményeként 2001-ben két tímármester, apa és fia, id. és ifj. Lieber József kéziratos bőrgyártási receptúráit, előzetes szakmai elemzés, rendszerezés eredményeként adta közre két kötetben. A két mester életútjának egy részében a pécsi bőrgyárban dolgozott, id. Lieber nevéhez kötődik a kétkamrás krómcserezés bevezetése (a németországi freiburgi tímár szakiskolai ismereteit is hasznosítva), fia pedig a meleg lakkbőrgyártás legfőbb szakértője lett. A receptek zöme id. Lieber Józseftől származik, amelyeket fia részére készített. E receptúrákat a mesterek titokként őrizték, az egyik recepthez az apa ezt írta fiának:

„Soha idegen kezébe ne jusson!!! Nagy gonddal és fáradtsággal összeállított értékes eljárást küldöm fiamnak azzal, hogy nagy hasznát vegye az életben.”²⁴

A több mint ezer receptúrából álló gyűjtemény betekintést enged a szakemberek számára az 1906–1960 közötti időszak bőrgyártási technológiáiba, azok változásaiába is. E könyvekben Jakab Antal a két mester életpályáját is bemutatja.

²⁴ Idézet: *LIEBER* 2001, 10.

Összegzés

A személyhez kötött hagyatékok egy ember életének, munkásságának csak bizonyos szegmenseit tartalmazzák, sokszor esetleges, hogy mi az, ami fennmarad, ami közgyűjteménybe kerülhet. És, hogy miként értékeljük, az egyénfüggő. Az egykori bőrgyári dolgozó számára emlékeket idéz, vagy éppen a szakma múltját megismertető forrásokat láthat a bemutatott hagyatékban. A muzeológus átfogó gyűjteményekben gondolkodik, amelynek ez a kollekció kiegészítője, és mint ilyen, lehetőségeket kínál a településtörténeti-helytörténeti, fotótörténeti, bőrgyártás történeti feldolgozó munkához, amelynek célja az eredmények közzététele, bemutatása. Fotótörténeti szempontból pedig az amatőr fotografálásnak egy – szakmai, művészeti és önkifejezési formáiban is jellegzetes –, az idősebb generáció számára még átélt élményként ható, letűnt korszakát idézi fel a hagyaték. Kincses Károly fotótörténész, jelen munka lektorának szavait idézve: ²⁵

*„És a képek...Nem csak dokumentumok. Hanem egy ember gondolkodásának, világlátásának, életének tárgyiasult lenyomatai. És nem csak Jakab Antalé. Jakab egy láncszeme volt egy jól működő háló-
nak, amely az amatőr művészeti mozgalmakat volt hivatott egybetartani... ezeknek az embereknek az amatőr fotómozgalomban való részvételük, a rendszeres találkozások, a továbbképzések, a pályá-
zatokon, kiállításokon szereplésük az életük munkán túli részének talán legfontosabb élménye volt.
Nagyjából ennek is vége mára.”²⁶*

²⁵ Megköszönöm Kincses Károly értékes lektori javaslatait.

²⁶ Idézet Kincses Károly e tanulmányhoz írt lektori véleményéből, gépirat, 2021.

Melléklet: Jakab Antal-hagyatékának tartalma

1. **TÁRGYAK**, LTSZ.: T 2020.17.1.–2020.24.1.

FÉNYKÉPEZÉS

Agfa Box tükörreflexes fényképezőgép 1 db

Lunasix 3 fénymérő, spot feltéttel 1 db

Színszűrők 21 db

UV szűrő, sokszorozó prizma előtét 1–1 db

Objektív fordítógyűrű 1 db

Derítőernyő 1 db

Exponáló zsinór 2 db

LABORÁLÁS

Meopta 3A 74210 típusú nagyítógép, tartozékokkal 1 db

Színszűrők márkajelzés nélkül 4 db

Színszűrők, Meochrom 5 db + 1 db gyári doboz

Filmtartó orsó leszorítók 7 db

Paterson típusú hívótank zárófedelei 6 db

Eszköz 35 mm-es filmkazetta bontásához 1 db

Filmszáritó csipeszek 22 db

Papírdoboz rekeszekkel, Jakab Antal készítette, laboráló felszereléshez 1 db

Táramérleg, tartozékokkal, Jakab Antal készítette 1 db/39 rész

FILMKÉSZÍTÉS

Ferrania márkájú, 16 mm-es üres mozgófilm tekercs 1 db + doboz

Meopta film vágó-ragasztóprés 1 db

Meopta Meonet montázsasztal 1 db

Filmtekercselő 1 db

EUMIG dianézó 1 db

FILM- ÉS DIAVETÍTÉS

Eumig Wien P8D vetítő, 8 és szuper 8-as filmekhez, tartozékokkal 1 db

Pentacon Aspectar 150A diavetítő 1 db

EGYÉB TÁRGY

Bőr alakú ezüst emléklap vésett felirattal, Dr. Tóth Géza születésének 100. évfordulójára 1 db

2. IRATOK, NYOMTATVÁNYOK A HAGYATÉKBAN, Ltsz.: I.2020.12.1.–2020.12.21., Ny.2020.37.1–5.

HÖFLER BÖRGYÁR RT.

Tervezet és felhívás részvényjegyzésre, Höfler Bőrgyár Rt., 1912
1915. évi zárszámadás, Höfler Bőrgyár Rt.

ELSŐ PÉCSI BÖRGYÁR RT.

Első Pécsi Bőrgyár Rt. éves jelentése 1925. évről
Dr. Kelemen Mózes ügyvéd levele a Kir. Törvényszékhez, folyamodvány 1925
Kimutatás tőkéről, nyereségről, Első Pécsi Bőrgyár Rt. 1925
Meghívó az Első Pécsi Bőrgyár Rt. évi rendes közgyűlésére, 1926
Iparigazolvány az Első Pécsi Bőrgyár Rt. részére szíjgyártó, nyerges és gépszíj gyártó ipar üzéséről, 1930
Iparigazolvány az Első Pécsi Bőrgyár Rt. részére lakatos ipar gyárszerű üzéséről, 1935
Számola az Első Pécsi Bőrgyártól 1940
Kimutatás a Pécsi Bőrgyár keresztény vezetőiről és zsidó értelmiségi alkalmazottairól, 1942
Levél az Első Pécsi Bőrgyár Rt-től a szakszervezet számára, tanoncok felvételéről, 1948

ÁLLAMOSÍTOTT PÉCSI BÖRGYÁR

Levél kitüntetés visszavonásáról, 56-os tevékenység miatt, 1957
Levél, hasításokból raspa talpbélés gyártása tárgyában, 1961
Oklevél kitöltetlen, Pécsi Bőrgyár, 1962
Levél a Bőripari Vállalattól, műszintterv beszámoló kéréséről, 1963
Levél a Bivimpextől, ártájékoztató, 1979
Jelentés Harnik István Észak-Afrikában és Dél-Franciaországban tett útjáról, é.n., hiányos

SZOMBATHELYI BÖRGYÁR

Levelek a Szombathelyi Bőrgyártól gazdasági kimutatások küldéséről, 1947, 2 db
Hiteles másolat iparhatósági cégbejegyzésről, Szombathelyi Bőrgyár, 1948

WOLFNER GYULA ÉS TÁRSA BÖRGYÁR

Reklámlap, Wolfner Gyula és Társa Budapest

JAKAB ANTAL SZEMÉLYÉHEZ KAPCSOLÓDÓ IRATOK

Segédlevél Jakab Antal részére tímár szakmunkássá nyilvánításról, 1949
Oklevelek Jakab Antal részére, kiváló dolgozó kitüntetéséről, 1982, 1986, 2 db
Emléklap Jakab Antal örvezető részére tartalékosként való működéséről, 1985

12. MAPPA, 1966 db felvétel/ fotók készítési ideje: 1960–1990, 1992, 1997.

Témák:

Abaliget – tó

Bakonya – lehalászás, szélkerék felállítása

Borjád – tájkép

Budapest – Vosztok-1 űrhajó kiállítása²⁸

Harkány – strandfürdő

Hosszúhetény – népi táncos esküvő

Kadarkút – búcsú

Mecseknádasd – temető

Mohács – belváros, busójárás, Duna-part, Fogadalmi templom, kompátkelőhely, strandolók,

Mánfa – Agárdy Gábor ikonkiállítása²⁹, Árpád-kori templom

Nagyharsány – sárkányrepülés

Ófalu – templom, utcakép

Orfői-tavak – csoportképek, halászléfőző verseny előkészületei, látképek

Palkonya – pincék

Parádsasvár – üveggyár –fotóstábori felvételek

Pécs – 30 éves a Mecseki Fotóklub, Állami Áruház, autóverseny, bányásznapi, Barbakán-kert, dóm, dómra szobrok felhelyezése³⁰, dzsámi (Gázi Kászim), dzsámi (Jakováli Hasszán), Építők útja, Fenyves Szálló, Ferencesek utcája, Gagarin Pécs³¹, gokart verseny, Havihegy, hőerőmű, Irányi Dániel tér, Jakab Antal búcsúztatása és fotókiállítása a bőrgyárban, Jakabhegy-kolostor, karácsony a Jakab családnál, kerékpárversenyek, kézilabda mérkőzés (női, Pécsi Bányász – Moszkva³²), Kórház-tér, Kossuth Lajos utca, kutyakiállítás, látképek, Lenin páncélautója Pécs³³, Marina Vlady Pécs³⁴, május elsejei felvonulások, Mecsek, Mecsek Szálló, mezőgazdasági kiállítás, „Mindenki karácsonyfája”, motorverseny, síelők, sípálya a Mecseken, repülőnap, pécsi vásár, Pécsi Nemzeti Színház előadás felvételek, Sörház utca, Szent István tér, Tettye, Tillai Ernő fotókiállítása³⁵, „trükk-lencsés” felvételek, portréfotók, Széchenyi tér, úttörőmozgalom, Zsolnay szobor

Pécsvárad – kálvária, Leányvásár, népi tánc, vár

Püspökszentlászló – kastély, templom, utcaképek

Siklós-Máriagyúd – kegytemplom

Siklós – vár

Visegrád – látképek

Villány – eseményfotók

Villány – Szoborpark

Villánykövesd – pincesor

–
28 Az eseményre 1967-ben került sor.

29 Az eseményre 1983-ban került sor.

30 Az eseményre 1963-ban került sor.

31 Az eseményre 1961-ben került sor.

32 Az eseményre 1963-ban került sor.

33 Az eseményre 1970-ben került sor.

34 Az eseményre 1962-ben került sor.

35 Az eseményre 1997-ben került sor.

13. MAPPA, 2374 db felvétel/ fotók készítési ideje: 1962, 1964–1968, 1971–1985, 1987, 1997.

Témák:

Pécsi Bőrgyár

-épületek, műhelyek, bőrgyári üdülők, óvoda

-gyári rendezvények (50 éves a Bőrgyári Torna Club, 200 éves jubileumi kiállítás, 225 éves évfordulós rendezvény, kitüntetések átadása, Kiváló Vállalat rendezvények, Losonci Pál látogatása³⁶, május elsejei felvonulások, Norma csoport rendezvénye, Nőnap, nyugdíjazások)

Levéltári dokumentumok reprofotói

14. MAPPA, 432 db felvétel/ fotók készítési ideje: 1974–1977, 1979–1982, 1986.

Témák:

Hosszúhetény – népi táncos esküvő

Lánycsók – tájkép

Mecseknádasd – Árpád-kori templom (ma Szt. István kápolna)

Mohács – Duna part, Fogadalmi templom, Lenin szobor

Siklós-Máriagyúd – kálvária

Palkonya – település és lakói

Pécs – bőrgyár: 50 éves a BTC (Bőrgyári Torna Club), szennyvíztelep, Normacsoport; dóm, dzsámi (Gázi Kászim -szolarizált felvételek is), Havihegy-körhinta, Irgalmasok temploma, karácsony a Jakab családnál, pécsi vásár, portréfelvételek, Széchenyi tér, Szent István tér

Zengővárkony – népi táncosok

5. KÖNYVEK JAKAB ANTAL HAGYATÉKÁBÓL, Ltsz.: 4657–4714/Ht

SZERZŐ: JAKAB ANTAL

Régi fotópapír eljárások. 1999. január 26-án a Mecseki Fotóklubban tartott előadás. Pécs, 1999.

A pécsi bőrgyári normakészítés alkalmazásához súlykategóriák és munkaműveletek. Pécs, 2000.

Dr. Tóth Géza a Pécsi Bőrgyárban. 1934–1990, Pécs, 2007.

Pécsi Bőrgyár dolgozóinak névjegyzéke. 1889–1996. I/A-K, II/L-Zs. Pécs, 2011.

Pécsi Bőrgyár igazgatói. Pécs, 2011.

Pécsi Bőrgyár tímár névjegyzéke. 1889–1996, Pécs, 2014.

Pécsi Bőrgyár épületei, gépei és berendezései. 1889–1996, Pécs, 2015.

Művezetők a Pécsi Bőrgyárban. Pécs, 2015.

Pécsi Bőrgyár 250 éves története. 1762–2012. I–II. Pécs, 2016.

Magyarország bőrgyári és tímárságai. Pécs, 2017.

Pergamenbőr készítése. Pécs, 2017.

A Pécsi Bőrgyár felszentmártoni hasítékbőr kikészítőüzemének története. Pécs, 2018.

³⁶ Az eseményre 1981-ben került sor.

JAKAB ANTAL SZERKESZTÉSÉBEN:

- Bőripari cikkek gyűjteménye. Pécsi Műszaki Szemle 1956–1988. Pécs, 1996.
Szombathelyi Bőrgyár Rt. közgyűlési jegyzőkönyvei. 1931–1948, Pécs, 2000.
Pécsi Bőrgyár Rt. közgyűlési jegyzőkönyvei. 1912–1948, Pécs, 2011.
Bőripar. Szemelvények a Bőr- és Cipőtechnika folyóiratból. 1981–2000, Pécs, 2001.
Lieber József: Bőrgyártási receptek I. Növényi cserzésű bőrök. 1906–1960, Pécs, 2001.
Lieber József: Bőrgyártási receptek II. Króm-cserzésű bőrök. 1906–1961, Pécs, 2001.
Vörös Márton: A 18. és 19. századi pécsi bőrgyártás története. Pécs, 2002.
Szemelvények a Bőr- és cipőtechnika, -piac c. folyóiratból. 2001–2010. Bőripar, Pécs, 2011.

SZAKKÖNYVEK, FOLYÓIRATOK, BŐRIPAR³⁷

- A Pécsi Bőrgyár Híradója 1973–1991. (2 kötetben)
Borgman, Joseph: Die Feinlederfabrikation in ihrer ganzen herstellungsweise... Berlin, 1901.
Borgman, Joseph: Die Chromgerbung. Berlin, 1902.
Bravo, Giuseppe A.: A bőr és tímármesterség története. Brescia, 1982.
Csernov, N.V.: A bőrgyártás technológiája. III. kötet, Bp., 1952.
Domonkos János, dr.: Bőripari kismesterségek Szombathelyen. Szombathely, 1970.
Engel Pál – Weinberger Pál: A bőr- és gumiipar nyers- és segédanyagai. Bp., 1942.
Érdi Pál, dr.: A tímár könyve. Bp., 1947.
Frecskay János: Mesterségek szótára. Bőrgyártás. Bp., é.n.
Fridljand, A. A.: A króm-felsőbőr kikészítése. Bp., 1951.
Fürst Sándor: A bőripar. I–II. kötet, Bp., 1910–1911.
Grasser, Georg: Führer durch die gerbereipraxis. Lipcse, 1935.
Gulyás József–Vörös Márton–Tóth Géza–Fodor György: A kétszáz éves Pécsi Bőrgyár. Pécs, 1962.
Hollub János: Bőrgyártás. 1. kiadás, Bp., 1943.
Hollub János: Bőrgyártás. 2. kiadás, Bp., 1948.
Jakabos Endre – Tarnóczy László dr.: Bőripari és bőrkereskedelmi tanácsadó. Bp., 1944.
Jettmar, Joseph: Handbuch der Chromgerbung. Lipcse, 1913.
Kászón József: A Pécsi Bőrgyár 25 éve. Pécs, 1973.
Kertay Ferenc: A Bőripar és bőrkereskedelem kialakulása és fejlődése Magyarországon. Bp., 1936.
Kertay Ferenc (szerk.): A magyar bőrgazdaság kézikönyve. Bp., 1940.
Klemp Gusztáv: Timárság. Bp., 1910.
Klemp Gusztáv: Bőripar. Bp., 1923.
Korbuly Béla – Túrós Ernő: Bőripari gépek és berendezések. Bp., 1953.
Majzelj M. M. – Kvjatkevics I.K. – Pin L.G.: Bőr- és szőrmeipari gépek. Bp., 1952.
Mihajlov A. N.: A bőrgyártás fiziko-kémiai alapjai. I–II. Bp., 1951.
Miklósvári Zoltán (szerk.): Ötvenéves a Bőrgyári Torna Club 1932–1982 Pécs, 1982.
Pető József: A debreceni tímárok céh és mesterségszavai. Debrecen, 1938.
Ratkóczy Tibor, dr.: A bőrgyártás. Bp., 1958.
Serényi Ferenc (szerk.): Bőr- és szőrmeipari kézikönyv. Bp., 1961.

³⁷ A könyvek egy része az eredetiről, Jakab Antal által készítettett, saját kötésű másolat.

- Sestak Ferenc: A bőrgyártás kémiai technológiája. I. Bp., 1953.
Szilágyi Miklós: 200 éves a Simontornyai Bőrgyár. Simontornya, 1980.
Sztodola József: A bőrkészítés kézikönyve. Bp. 1906.
Tóth Béla, dr. (szerk.): A Budapesti Bőripari Vállalat és gyárainak története. Bp., 1984.
Tóth Géza, dr.: Növényi cserzésű bőrök gyártása. Bp., 1954.
Vajda György: Nyersbőrismeret. Bp., 1952.
Vermes Miklósné, dr.: Cipőipari anyagismeret. Bőryanagok, Bp., 1955.
Vermes Miklósné, dr.: A készbőr minősítése. Bőrhibák., Bp., 1956.
Vermes Miklósné, dr.(szerk.): A nyersbőrtől a készbőrig. 1-2., Bp., 1983.
Világhy Miklós, dr. – Bernárd Aurél, dr.: Az iparvállalatok államosítása (Az 1948:
XXV. Tc. és ezzel kapcsolatos joganyag). Bp., 1948.
Zeidler Hermann: A modern bőrgyártás. Gyakorlati útmutató a bőrgyártásban. Bp., 1924.

SZAKKÖNYVEK, FOTÓTECHNIKA

- Dobrányi Géza: Korszerű negatív - pozitív eljárás. Bp., 1964.
Raffay, Udo: Sammlung fotografischer rezepte. Hamburg, 1992.

EGYÉB KÖNYV

- Sári Ferenc (szerk.): Pécsi Landler Jenő munkásőregység alapító tagjai 1957–1987.
Pécs, 1987.

Irodalom

- DESMOND W.* 2015: Gossen Lunasix. Forrás: http://camera-wiki.org/wiki/Gossen_Lunasix (letöltés 2021.02.15.)
- FAHRRADWIKI.DE:* Lehnmann&Balzer. Forrás: http://ddr-fahrradwiki.de/Lehnmann_&_Balzer (letöltés 2021.02.23.)
- HORVÁTH H.* 2013: A Wolfner-gyűjtemény. Múlt és jövő, 24. évf. 3. szám: 55–68. Forrás: <https://docplayer.hu/31329032-A-wolfner-gyujtemeny.html> (letöltés 2021.02.11.)
- LIEBER J.* 2001: Bőrgyártási receptek I. rész. Növényi cserzésű bőrök. 1906–1960. Összeállította Jakab Antal, Pécs, Jakab Antal magánkiadása
- MEOPTA* 2021: Rólunk. Forrás: <https://www.meopta.com/en/about/> (letöltés 2021. 02.20.)
- MANDA* é.n.: Magyar Nemzeti Digitális Archívum. Pentacon Aspectar 150A diavetítő. Forrás: https://mandadb.hu/tetel/281963/Pentacon_Aspectar_150A_diavetito (letöltés 2021.02.25.)
- SCHWANNER E.* 1997: A Nikon kamerák fél évszázada. Nikon 1917–1997. Fotóművészet XL. évfolyam, 3–4. szám Forrás: http://www.fotomuveszet.net/korabbi_szamok/199734/a_nikon_kamerak_fel_evszazada?PHPSESSID=20187217f8f44cf395a4d7499745b60f (letöltés 2021.02.17.)
- TRA* 2019: A Pentacon Six rendszer. „Németországban készült”. Forrás: <http://www.pentaconsix.com/madegerm.htm> (letöltés 2021. 02.24.)
- TRA* 2020: A Pentacon Six rendszer. Szűrők Pentacon Six lencsékhez. 2017, kisebb módosításokkal frissített 2020-ban, <http://www.pentaconsix.com/filters.htm> (letöltés 2021. 02.23.)
- WILLIAM L. J.* 1991: Solarization. Journal of Chemical Education, 68. k., 1. sz., 3–6. Forráshely: <https://www.kfki.hu/~cheminfo/hun/teazo/gyujt/szolar.html>